

Подорож до "Гетьманської столиці"

Погожого вересневого дня за підтримки міського осередку партії "Наша Україна" та директора телерадіокомпанії "Славутич" Олександра Демидова наша група, в складі якої були і учні студії образотворчого мистецтва "АКВА", мала щасливу нагоду ознайомитись з пам'ятками історії, культури й природи міста Батурина та пройти місцями, які пам'ятають поступ гетьманів України Дем'яна Многогрішного та Івана Самойловича, Івана Мазепи та Кирила Розумовського, Самійла Величка та Василя Кочубея. Це місто за його славне минуле історики називають столицею Української козацької держави.

Світлана НІКОЛЬСЬКА, завідувача відділом культури і туризму

Батуринський державний історико-культурний заповідник "Гетьманська столиця" налічує 39 об'єктів унікальних пам'яток історії, архітектури і природи.

Першим, після трьохгодинного переїзду, наша група відвідала перлину заповідника, музей в будинку Генерального судді В. Кочубея, який зберігся ще з кінця 17 століття. Музей знайомить з історією єдиного будинку на території Батурина, що став свідком всіх етапів розвитку гетьманської столиці — її злетів і падінь. Цей будинок з двокамерним підвалом був споруджений за гетьмана Д. Многогрішного. Легенда пов'язує його з роботою вищого судового органу — генерального суду. В підваль-

них приміщеннях розгорнулася експозиція, що розкриває складові роботи генерального суду того часу, відтворено інтер'єр камери слідства, де проводились і тортури, та камери ув'язнення. Воскові фігури в'язня та військового писаря, віднайдені інструменти тортур наближають відвідувачів до реальностей того часу.

Після обрання генеральним суддею В.Кочубея будинок стає його власністю, і в ньому оселяється численна родина Кочубеїв. Господар облаштовує великий парк, який сьогодні сягає близько 10 га. Саме у ньому зустрічались на таємних побаченнях Іван Мазепа та красуня Мотря Кочубей.

До найближчого оточення В.Кочубея належав і канцелярист Самійло Величко — автор славного козацького літопису. В його честь на бу-

динку встановлено меморіальну дошку.

Поруч з будинком створено виставку просто неба — пасіку ім. П. Прокоповича, основоположника сучасного бджільництва.

Далі наш маршрут проліг до Миколаївського Крупицького монастиря. За легендою, записаною ще в XVII ст., обитель було засновано за давньоруської доби — на місці явлення ікони Святого Миколи Чудотворця. Красиву легенду про старовинний духовний осередок повідав нам екскурсовод. Під час монголо-татарської навали монастир уперто боронився від нападників. Зрештою у захисників закінчились запаси продовольства і вони звернулися по допомогу до Господа. Він зглянувся на їхні молитви, і з неба посипалися крупі, що врятувало вірних від голодної смерті.

У 80 — 90-х рр. XVII ст. настоятелем обители був видатний церковний діяч, богослов і письменник Димитрій Туптало (Ростовський), згодом канонізований Православною Церквою. У 1691 р., за підтримки гетьмана Івана Мазепи, до монастиря було перенесено часточку мощей святої Варвари. Наша екскурсійна група змогла запалити свічки, прикластися до чудотворної ікони Святого Миколая та долучитися до

цілющих джерел духовності.

Наступна зупинка в центрі старого Батурина — в урочищі Цитадель, де збереглися залишки земляних укріплень колишньої фортеці. Саме тут під час штурму міста військами О.Меншикова у листопаді 1708 року полягло близько 16 тисяч мужніх захисників фортеці та жителів Батурина, а саме місто було спалене і зруйноване. Ця страшна подія увійшла в історію як Батуринська трагедія. Сьогодні продовжуються археологічні розкопки і відтворення історичного середовища цього місця, яке згодом буде повністю відкрито для відвідувачів.

Головною окрасою і символом Батурина вже понад 200 років залишається грандіозний палацово-парковий комплекс, створений останнім гетьманом Лівобережної України Кирилом Розумовським. Відомий історик архітектури Ф. Горностаєв писав: "Батуринський палац являв таку єдність архітектури і пейзажу, рівного якій немає ніде". Невдовзі у відреставрованих залах буде відкрито Музей Гетьманства.

Біля палацу ми і попрощалися з нашим чудовим екскурсоводом. На пам'ять про зустріч художній керівник студії "АКВА" М.Тетеріна подарувала їй картину, написану учнями студії.

Переповнені враженнями від побаченого і почутого, на запрошення молодого директора туристичного агентства, яка так чудово організувала нашу подорож, ми поїхали на берег річки Сейм, де нас привітно зустрічали козацькі старшини. Мимоволі здавалось, що час тут зупинився. Здається, щойно бачив обличчя цих людей на музейних картинах і гравюрах, а вони ось поруч, варто тільки перодягти їх в старовинні козацькі строї.

Як справжні гостинні господарі, козаки запросили нас до столу, де вже апетитно парувал куліш, приготовлений за давнім рецептом. Але перед тим, як відвідати запашної страви, за традицією прозвучала молитва.

Далі було чудове спілкування з майбутніми олімпійськими надіями батуринців — металіниками списів та їх тренером. Не

зважаючи на те, що періодично налітав дощик, студійці влаштували собі художній пленер. Бо знали, що попереду в них участь у конкурсі "Батурин — гетьманська столиця". Кращі роботи, відібрані журі, будуть передані до Батурина.

Всі бажаючі ознайомитись з творчим звітом учнів студії "АКВА" про подорож до старовинного Батурина можуть це зробити, завітавши в жовтні до загальнономіського бібліотечно-інформаційного центру. Саме там, у виставковій залі, будуть представлені роботи юних славутичан.

Наша подорож тривала всього один день, але вона допомогла нам ще раз усвідомити та долучитися до історичної величі чернігівської землі, тих місць, які поруч з нами, всього в декількох годинах їзди від Славутича. А це того варте!